

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4597/2020
18.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца-противтуженог АА из ..., чији су пуномоћници Радмилко Пантовић и Александар Бусарац, адвокати из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Марина Тодоровић, адвокат из ..., ради утврђивања права својине по основу стицања у ванбрачној заједници, одлучујући о ревизијама странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2091/19 од 24.01.2020. године, у седници одржаној 18.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

Делимично се УСВАЈА ревизија тужиоца-противтуженог.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2091/19 од 24.01.2020. године у ставу 2. изреке и предмет у том делу враћа истом суду на поновно суђење.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужиоца-противтуженог и тужене-противтужиље изјављене против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2091/19 од 24.01.2020. године у ставу 3, 6, 7. и 8. изреке.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2091/19 од 24.01.2020. године, која је донета након одржане расправе пред тим судом, у ставу 1. изреке, укинута је пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 81/10 од 23.05.2017. године, исправљена решењем истог суда П 81/10 од 26.12.2018. године у ставу 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11. и 13. изреке – решење о трошковима поступка. Ставом 2. изреке, одбачена је тужба тужиоца-противтуженог којим је тражио да се утврди да је према туженој-противтужиљи да је тужилац по основу стицања у ванбрачној заједници са туженом власник на 3/5 покретних ствари и то на:

- машина бр. ..., годиште 19...;
- машина ... бр., годиште 19...;
- машина ... бр. ..., годиште 19...;
- машина ... бр., годиште 19...;
- машина ... бр. ..., годиште 20...;
- машина ... бр. ..., годиште 19...;
- машина ... бр. ..., годиште 20...;

-машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ..., годиште 19...;
 -машина за етикетирање ... бр. ...-.../..., годиште 19...;
 -машина за ... марки ... специјал бр. ..., годиште 19...;
 -машина за ... опрема ... бр. ...-..., годиште 19...;
 -машина ... elektra бр. ..., годиште 20...;
 -машина за ... марке ... бр. ..., годиште 19...;
 -машина ... mod ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ...-...-...-.../...-..., годиште 20...;
 -машина за ... бр. .../..., годиште 19...;
 -машина за ... опрема ... бр. ...-..., годиште 19...;
 -агрегат за струју ...;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина за термо штампу;
 -компресор за ваздух ... бр. ...-..., годиште 19...;
 -залихе основног и помоћног репроматеријала за производњу ...;
 -готови производи ... у вредности од 65.670 евра;
 -машина ...комплет ..., електра бр. ..., годиште 2001;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина ... бр. ..., годиште 20...;
 -машина за чишћење и влажење ..;
 -новац на рачуну СЗТР „ВВ“ у износу од 8.740 евра на дан 31.03.2016. године;
 -потраживање од купаца од раније испоручене робе у земљи и иностранству за износ од 920.000 евра на дан 31.03.2006. године;
 -теретно возило марке „...“ вредности 4.397,25 евра;
 -текстилна роба фирме СЗТР „ГГ“ АА ПР у вредности од 66.584,00 евра који се налази код тужене у моменту престанка ондашње заједнице.

Ставом 3. изреке одбачена је тужба тужиоца којим је тражио да се утврди да је по основу стицања у ванбрачној заједници са туженом и власник на 3/5 на штедним књижицама на име тужиоца првотуженог АА у укупном износу од 20.144,91 евра. Ставом 4. изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је тужилац власник новца на заједничкој штедној књижици у Националној банци ... у ... са уделом од 1/2 на износ од 10.000 евра, као и право својине са уделом од 1/2 на путничком возилу марке „...“ годиште ..., регистарски број ...-...-... у укупној вредности од 6.819,00 евра. Ставом 5. изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца од досуђеног до потраживаног износа којим је тражио да се утврди да је власник још 1/2 до тражених 3/5 новца на заједничкој штедној књижици у Националној банци ... у ... на износ од 10.000 евра као и право својине са уделом од 1/2 на путничком возилу до тражених 3/5 марке „...“ годиште ...,

регистарски број ---- укупне вредности од 6.819,00 евра, као неоснован. Ставом 6. изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је по основу стицања у ванбрачној заједници са туженом власник $\frac{3}{5}$ непокретних ствари и то: пословног центра у ... у улици ... број ..., укупне површине од 104м², на кат. парц. бр. ... КО ... на коме су као власници до сада уписани са уделима од по $\frac{1}{2}$ тужилац-противтужени и тужена-противтужила процењене вредности од 298.691,00 евра, што је тужена дужна признати и трпети и дозволити да се тужиоцу досуђени износ издвоји у року од 15 дана по пријему пресуде под претњом принудног извршења. Ставом 7. изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је утврђено према туженој да је тужилац по основу стицања у ванбрачној заједници са туженом власник на $\frac{1}{2}$ непокретности и то на: стамбено-пословном простору у ..., у улици ... број ... површине 650м² са ... независних стамбених јединица и пословним простором у приземљу и подруму, затим две куће по 50м² и 20м², помоћна просторија 40м², све на кат. парц. бр. ... КО ..., уписан у лист непокретности бр. ... КО ..., што је тужена дужна тужиоцу признати, трпети и дозволити да тужилац овај досуђени удео издвоји у року од 15 дана по пријему пресуде под претњом принудног извршења. Ставом 8. изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је по основу стицања у ванбрачној заједници са туженом власник од досуђене $\frac{1}{2}$ до тражене $\frac{3}{5}$ на: стамбено-пословном простору у ... у улици ... број ..., површине 650м² са независних стамбених јединица и пословним простором у приземљу и подруму, затим две куће по 50м² и 20м², помоћна просторија од 40м², све на кат. парц. бр. ... КО ..., уписана у лист непокретности бр. ... КО ..., што је тужена дужна тужиоцу признати, трпети да дозволи да тужилац тај досуђени удео издвоји у року од 15 дана по пријему пресуде под претњом принудног извршења. Ставом 9. изреке, усвојен је противтужбени захтев тужене па је утврђено да је власник са уделом од $\frac{2}{5}$ на породичној стамбеној згради ... са подрумском површином од 70м² и гаражом од 35м² улица ... бр. ... на кат. парц. бр. ..., површине 6 ари и 12м², све уписано у лист непокретности бр. ... КО ... и обавезан тужилац да туженој призна ово право и да тужена-противтужила свој својински удео упише у надлежне јавне књиге без накнадне сагласности тужиоца, док је за више тражени удео тужене од $\frac{2}{5}$ до тражене $\frac{1}{2}$ одбијен захтев као неоснован. Ставом 10. изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев тужене, па се утврђује да је иста власник са уделом од $\frac{2}{5}$ на пословном простору површине 300м² који се налази у улици ... број ... на кп. бр. .. површине 3 ара 07м² све уписано у лист непокретности ... КО и обавезан тужилац да туженој призна ово право и да тужена свој својински удео упише у надлежне јавне књиге без накнадне сагласности тужиоца, док је за више тражени удео тужене од $\frac{2}{5}$ до тражене $\frac{1}{2}$ захтев одбијен као неоснован. Ставом 11. изреке, одбачена је као недозвољена тужба тужене којим је тражила да се утврди да је власник по основу стицања у ванбрачној заједници на новцу на штедним књижицама на име ББ која се налази у ... банци и банци у износу од 30.000 евра. Ставом 12. изреке, усвојен је тужбени захтев тужене, па је утврђено да је тужена по основу стицања у ванбрачној заједници са тужиоцем, на новцу на заједничкој штедној књижици код Националне банке ...у ...са уделом од $\frac{1}{2}$ на износ од 10.000 евра. Ставом 13. изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужена је благовремено изјавила ревизију, побијајући пресуду у ставу 7. изреке због погрешне примене материјалног права. Тужилац-противтужени је изјавио ревизију побијајући пресуду у ставу 2, 3, 6, 7.

и 8. изреке, због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 55/14), па је утврдио да је ревизија тужиоца-противтуженог у односу на став 2. изреке основана, док су ревизије тужиоца-противтуженог (у преосталом делу) и тужене-противтужиље неосноване.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су живеље у ванбрачној заједници од 12.07.1987. до 20. јануара 2005. године, када је ванбрачна заједница фактички престала да постоји. Из ванбрачне заједнице парничне странке имају једно заједничко дете – сина рођеног ... године. По заснивању ванбрачне заједнице живеље су у кући тужиочевих родитеља, а тужилац се бавио превозом песка, заједно са својим оцем јер је поседовао камион. Касније је купио аутомобил марке „...“. Тужена је током 1991. до 1992. године радила шест месеци у две приватне фирме, али је највише времена посвећивала заједничком детету. Тужена у ванбрачну заједницу није унела сопствену имовину. У току 1992. године странке су основале приватну фирму ПП УП „ВВ1“ у којој је тужена обављала административне послове, а тужилац послове превоза, организације и склапања уговора. Међутим, та фирма није добро пословала. У току 1993. године странке су отвориле радњу за Основана је СТР „ВВ2“ на име тужене. Посао у вези производње ... је ишао добро. Увезене су машине из иностранства. Тужена је обављала секретарске послове, а тужилац је обављао остале послове што се тиче превоза, организације, пословања, склапања уговора. Током наредних година радња се развијала. Након тога је основана и радња СЗР „ГГ1“ оснивач АА ПР из Како се посао развијао купљене су и бројне непокретности и то: кућа у у улици ... број ... и ..., а у току 1998. године купљен је и плац од 5 ари са три објекта у број На том плацу је након рушења једног објекта изграђена пословна стамбена зграда са ... стамбених јединица и једним локалом. Затим је 2003. године купљен локал у улици .. број ... – пословни објекат. Тужилац је од Фонда за уређење градског грађевинског земљишта добио износ од 41.798 немачких марака на име накнаде за експроприсано земљиште, који новац је добио са сестром и мајком као наследство свог оца. Од тог новца је изграђена викендица у селу У вези те викендице одлучено је правноснажном пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 81/10 од 25.08.2015. године којим је одбијен противтужбени захтев тужене којим је тражила да је власник ½ назначеног објекта, а по основу стицања у ванбрачној заједници. У току трајања ванбрачне заједнице купљена су два теретна возила и то „...“ рег. ознаке ... -... и „...“ рег. ознаке ... -... „...“ је остао код тужиоца, а друго теретно возило „...“ је остало код тужене. Купљено је и путничко возило марке „...“ годиште регистарског броја ... -... чија је вредност 6.819 евра. Преко радњи странке су један део робе испоручили купцима у земљи и иностранству па стога постоји и ненаплаћено потраживање од 920.000 евра на дан 31.03.2006. године. Зарађена су и одређена средства која се налазе на штедним књижицама. Износ од 20.144,91 евра налази се на штедној књижици која

се води на име тужиоца. На заједничкој штедној књижици код Националне банке ... у ... налази се новчани износ од 10.000 евра.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је сходно одредби члана 191. и члана 180. став 2. Породичног закона, утврдио да су парничне странке подједнако учесовале у стицању заједничке имовине у току трајања ванбрачне заједнице.

При томе, суд је имао у виду допринос у раду обе странке при чему свој став о утврђивању доприноса о стицању није заснован на математичким прорачунима и анализама у грађанским вредностима вештака јер је према самим изјавама странака препуштено суду да одлучи о тужбеном захтеву по слободној оцени. На основу осталих изведених доказа. Полазећи од напред цитираних одредби Породичног закона, као и члана 185. став 5. и члана 168. ПЗ, суд је нашао да су удели парничних странака у стицању заједничке имовине подједнаки и сходно томе донео одлуку као у ставу 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. и 12. изреке.

У односу на покретне ствари означене у ставу 2. изреке ревидиране пресуде суд је одбацио тужбу тужиоца из следећих разлога:

У току поступка суд је утврдио да се пред Привредним судом у Крагујевцу под број 25-188/15 води поступак између два привредна субјекта где је предмет спора потраживање између СТР „ВВ2“ – власник ББ из ... против туженог СЗТР „ГГ“ ПР АА, Према члану 1а Закона о привредним предузетницима („Службени гласник РС“ бр. 54/89, 9/90, „Службени гласник РС“ бр. 19/94 и 61/05) који закон је важио у време када је престала ванбрачна заједница странака, у спору као странка може бити физичко лице – власник, оснивач радње, односно као странка може бити означена фирма, или са назнаком ко је њен оснивач.

У овој парници, тужилац и тужена су означени као физичка лица, а не и као власници – оснивачи радње, што прописује одредба члана 83. став 1. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“ бр. 36/11... 91/19). Цитирани закон у члану 86. став 1. прописује да предузетник послује и учествује у правном промету под пословним именом који је регистрован у складу са Законом о регистрацији, а ставом 2. да пословно име предузетника обавезно садржи име и презиме предузетника, ознаку „предузетник“ или „ПР“ и место у коме је седиште предузетника. Како у овом случају на страни тужиоца и тужене нема означања оснивача – власника, то је другостепени суд на основу одредбе члана 387. став 1. тачка 1. ЗПП тужбу одбацио.

У погледу тужбеног захтева да је тужилац власник 3/5 новца на штедним књижицама у укупном износу од 20.144,91 евро (став 3. изреке) суд је тужбу одбацио због недостатка правног интереса на страни тужиоца јер се наведена средства на штедној књижици већ воде на његово име. Из истих разлога је одбачена као недозвољена и тужба тужене-противтужиле да је власник новца на штедној књижицама у ... банци и ... банци у износу од 30.000 евра (став 11. изреке) јер се тражени новац на тим књижицама већ води на њено име.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд извршио оцену изведених доказа и применио материјално право у делу који се односи на став 3, 6, 7. и 8. изреке. Парничне странке су спорну имовину стекле у ванбрачној заједници са подједнаким учешћем изузев већег учешћа тужиоца у стицању имовине – непокретности под ставом 9. изреке – који део доприноса тужиљи у одређеном делу – за 10% је мањи због уласка имовине са стране у корист тужиоца.

Правилно је суд поступио када је одбацио захтеве странака у односу на новчане износе (став 3. и 11. изреке), због недостатка правног интереса странака за подношење тужбе са таквим захтевом. Ово обзиром да се тражени износи на штетним књижицама воде на име странака.

Међутим, у односу на став 2. изреке, Врховни касациони суд налази да је другостепени суд пошао од погрешне примене материјалног права што је за последицу имало непотпуно утврђено чињенично стање.

Другостепени суд је одбацио тужбу тужиоца-противтуженог у погледу захтева за машине означене у ставу 2. изреке пресуде са аргументацијом да су тужилац и тужени означени као физичка лица а не и као власници – оснивачи радњи и што се пред Привредним судом у Крагујевцу води спор између овде тужиоца и тужене као оснивача привредних субјеката (занатских радњи) за исте ствари о којима се води спор у овом предмету. Разлози другостепеног суда у смислу одбачаја тужбе у том делу нису довољно правно утемељени а из следећих разлога:

Наиме, из списка предмета произлази да се пред Привредним судом у Крагујевцу између два привредна субјекта и то СТР „ВВ2“ – власник ББ из ... и СЗТР „ГГ“ ПР АА из ... води спор у вези истих ствари у предмету 2 П 588/15. У овом предмету није у питању спор о делатности привредних субјеката већ је предмет спора између физичких лица у погледу њиховог стицања у ванбрачној заједници. Означивање физичког лица као власника СЗР је од значаја само за заснивање стварне надлежности привредног суда. У овом спору странке се јављају искључиво као физичка лица а не као оснивачи занатских радњи што је од битног значаја. Овде није у питању спор из делатности већ је предмет спора између физичких лица у погледу њиховог стицања у ванбрачној заједници. Ово посебно из разлога што је чланом 184. Породичног закона предвиђено да ствари за вршење заната или занимања једног супружника припадају у искључиву својину са урачунавањем у његов удео. У току поступка није утврђено ко од странака обавља делатност са назначеним стварима те да ли су тужиоцу назначене ствари – машине неопходно потребне за вршење заната или занимања. Од правилног утврђења тих чињеница зависи како ће бити одлучено о захтеву у том делу.

У поновном поступку, другостепени суд ће имати у виду примедбе Врховног касационог суда, по истим поступити, по потреби прибавиће списе Привредног суда у Крагујевцу 2 П 588/15, утврдити ко је вршио обављање посла преко напред назначених занатских радњи у виду заната или занимања ко је наставио са вршењем тог посла те да ли су те машине неопходно потребне једној од странака за даље вршење тог заната или занимања и у којој мери. У складу са правилном оценом изведених доказа донеће закониту одлуку.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. и члана 414. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић